

TOEKOMSTVISIE

SAMENVATTING REACTIES ENQUÊTE TOEKOMSTVISIE 2030

**HET KAN
ALLE
KANTEN
OP**

Inhoud

1. Inleiding	3
2. Buitengebied	4
3. Duurzame energie	6
4. Natuur, landschap en openbaar groen	8
5. Ondernemen en werken	11
6. Participatie	14
7. Sociale leven	17
8. Verkeer	19
9. Wonen	23
10. Prioriteiten	25

1. Inleiding

De deelnemers aan de enquête hadden bij alle thema's de mogelijkheid om zelf een reactie/opmerking te formuleren. Er zijn in totaal 1409 reacties gegeven. Deze notitie is een samenvatting van alle reacties die betrekking hebben op de Toekomstvisie. De samenvatting moet gelezen worden in samenhang met de uitkomsten van de gesloten vragen uit de enquête.

We geven in een bandbreedte weer hoe vaak een vergelijkbare opmerking is gemaakt. Deze aantallen komen niet overeen met de aantallen genoemd bij de verschillende thema's in de enquête. Bij veel thema's zijn ook reacties gegeven over andere thema's. In deze samenvatting hebben we reacties ingedeeld bij de bijbehorende thema's.

2. Buitengebied

De reacties verschillen en richten zich vooral op de agrarische sector, het combineren van functies en verdienmodellen, recreatie en toerisme, wonen en leefbaarheid en de rol van de gemeente.

Agrarische sector

Deelnemers (70 à 80) vinden de vraagstelling over de agrarische sector suggestief. Vooral de vragen over duurzaamheid, efficiëntie en kringlooplandbouw. Het is onvoldoende duidelijk wat hiermee wordt bedoeld. Het suggereert dat de boeren het nu niet goed doen. Terwijl de boeren belangrijk zijn voor de voedselproductie, de groene ruimte onderhouden en al veel aan duurzaamheid doen. Zo nemen ze met hun bedrijfsvoering koolstofdioxide en stikstof op en produceren ze zuurstof. Zij vinden dat de agrarische sector met deze vraagstelling niet serieus wordt genomen. En dat in een tijd waarin er al een negatief beeld over de agrarische sector is geschapen.

Zij spreken hun steun uit voor de agrarische sector. De boeren moeten blijven in een plattelandsgemeente als Wierden. Wees trots op de boeren, waardeer ze, geef ze vertrouwen, laat ze hun werk doen en geef ze ontwikkelruimte. Ook om nieuwe ideeën een kans te geven. Boeren hebben geïnvesteerd in hun bedrijf, geef ze de kans op een gezonde bedrijfsvoering. Er moet ook ruimte zijn voor andere functies als natuur, recreatie en toerisme en wonen, maar geef de agrariër ontwikkelruimte. Vooral de ontwikkelingen rondom het Wierdense Veld baart velen zorgen. Laat de boeren niet verdwijnen als gevolg van Natura 2000. Wees in ieder geval eerlijk over wat er speelt.

Deelnemers (20 à 30) vinden dat natuur en duurzaamheid meer voorop moeten staan. Zij geven afzonderlijk van elkaar diverse aandachtspunten of adviezen mee, zoals:

- Beperking van de intensieve veeteelt en bloembollenteelt (ook met het oog op het gebruik van bestrijdingsmiddelen). Dat levert ruimte op voor nieuwe ontwikkelingen, mits daarmee natuur en landschap niet worden aangetast en de leefbaarheid wordt bevorderd;
- Bestaande megastallen weg en geen nieuwe megastallen. Als het dan toch moet, pas ze dan landschappelijk goed in;
- Geef alleen nog vergunningen af voor duurzame landbouw;
- Zorg voor strakke milieuregels die ook worden gehandhaafd.

Combineren en verdienmodel

Deelnemers (20 à 30) wijzen op kansen om functies te combineren. Zij geven afzonderlijk van elkaar diverse aandachtspunten en adviezen mee, zoals:

- Er zijn kansen voor kringlooplandbouw in combinatie met natuurontwikkeling;
- Verbindt de agrarische en toeristische ondernemers;
- Biedt mogelijkheden voor natuurbeheer door de agrariërs, maar zet daar wel een redelijke vergoeding tegenover (zoals met de blauwgroene diensten). Denk aan subsidies voor natuur inclusieve landbouw. Iedere verandering in de agrarische bedrijfsvoering vraagt namelijk wel om een redelijk verdienmodel. Zo kan er meer voedsel worden geproduceerd voor de lokale en regionale markt als inwoners daar een redelijke prijs voor betalen;
- Maak het aantrekkelijk voor boeren om hun bedrijven aan te passen t.b.v. milieu zodat bedrijfsvoering niet of minder afhankelijk wordt van intensieve veeteelt en akkerbouw;
- Het is van belang om alternatieve verdienmodellen voor de agrarische sector te helpen ontwikkelen. Daar moet landelijk op ingezet worden en dat moet landelijk gefinancierd worden. Maar laten we daar als gemeente of groep van gemeenten, proactief en creatief in zijn. Niet afwachten wat Den Haag doet maar de kansen die Den Haag biedt benutten.

Recreatie en toerisme

Deelnemers (10 à 15) geven afzonderlijk van elkaar diverse aandachtspunten en adviezen mee, zoals:

- Meer ruimte voor route gebonden recreatie en sport;
- Voorzieningen niet alleen richten op ouderen, maar ook op jongeren (zoals mountainbiken of paragliden);
- Meer fiets- en wandelpaden rondom Enter die goed op elkaar aansluiten;
- Wandelpad aan de kant van de Achteresweg (rondweg). Langs het riviertje de Elsgraven zou bijvoorbeeld een mooi pad kunnen komen zoals dat ook langs de Regge is;
- Zorg dat het wel rustig blijft, niet overal recreatie. Niet ten koste van boeren activiteit;
- Meer bankjes in de openbare ruimte;
- Boerenwinkels zijn prima, maar niet te veel;
- Liever niet meer campings, zuivelverkoop of rustpunten;
- Winkels en horeca horen thuis in de centra van de kernen, om de centra levendig te houden. Anders leidt het tot oneerlijke concurrentie;
- Ontwikkel het Reggedal verder, zodat het nog meer een plek is voor inwoners en recreanten.

Wonen en leefbaarheid

Deelnemers (40 à 50) vragen aandacht voor wonen en leefbaarheid in het buitengebied.

Velen pleiten er voor het buitengebied niet vol te bouwen met woningen. De rood voor rood regeling leidt te veel tot luxe en dure woningen, vooral voor mensen van buiten. Die vervolgens klagen over stank en andere zaken. Zorg er voor dat jong en oud kunnen blijven wonen in het buitengebied en de buurtschappen. Verruim de mogelijkheden voor woningsplitsing en kijk naar nieuwe woonvormen voor jong en oud. Geclusterde woonvormen c.q. hofjes gericht op generatie wonen en/of mantelzorg. Niet alleen koop, maar ook huur. Probeer de uitstraling van het boeren erf en de - bebouwing te behouden.

Enkelen geven afzonderlijk van elkaar de volgende adviezen en aandachtspunten mee, zoals:

- meer vrije woonkavels in het buitengebied.
- Stimuleer de school en de kinderopvang om te blijven;
- Creëer ruimte voor hobby boeren;
- Zorgboerderijen passen goed en er zijn kansen voor begeleid wonen in het buitengebied.

Coöperatie Notter Zuna

Een deelnemer pleit er voor goede contacten te blijven onderhouden met de Coöperatie Notter-Zuna en haar werkgroepen Landschap, Wonen, Zorg, Duurzame voorzieningen, Agrarisch & Ondernemen en GBNZ. Dit zal zowel de buurtschap alsook de gemeente ten goede komen.

Rol van de gemeente

Deelnemers (10 à 15) pleiten voor een proactieve rol van de gemeente. De gemeente moet de boeren steunen en met hen meedenken. Luister naar de boeren. Bij iedere verandering die speelt. Wees je ervan bewust dat veranderingen de agrariër vaak geld kosten. Betrek de sector vanaf het begin bij nieuwe ontwikkelingen. Handel transparant en volgens de grondbeginselen van het openbaar bestuur. Zet in het gemeentelijke beleid de boer voor langere tijd centraal. Ga samen met de boeren op zoek naar goede oplossingen.

3. Duurzame energie

De noodzaak en urgentie van duurzame energie wordt gezien. Over de wijze waarop de energietransitie moet plaats vinden zijn de meningen verdeeld. De reacties richten zich vooral op vraagreductie en energiebesparing, van het gas af, zonne energie, windenergie, alternatieven en innovatie en de rol van de gemeente.

Vraagreductie en energiebesparing

Deelnemers (5 à 10) wijzen er op te beginnen met een vraagreductie en energiebesparing. Vervolgens kunnen meerdere duurzame bronnen of een combinatie hiervan worden ingezet waarbij er ook aandacht moet zijn voor alternatieven en innovatie. De meeste van hen denken dat met alleen zonne- en windenergie het energieprobleem niet is op te lossen.

Van het gas af

Deelnemers (15 à 20) denken dat het voorlopig niet mogelijk is om allemaal van het gas af te gaan. Eerst moet de bestaande infrastructuur worden aangepast. Dit gaat veel te traag. Bovendien zijn veel oudere woningen in de gemeente niet geschikt om aardgasloos te worden en de noodzakelijke kosten voor woningaanpassingen kunnen veel inwoners niet dragen. En er moet eerst een goed alternatief worden gevonden.

Zonne energie

Deelnemers (110 à 120) spreken zich uit over zonnevelden. De meeste van hen adviseren een volgorde waarbij eerst daken van woningen, bedrijven (industrie en agrarische bebouwing) en overheidsinstellingen (zoals op scholen, zwembad en sporthal) worden benut. Vervolgens langs de belangrijkste wegen of op landbouwgronden, mits ze landschappelijk goed worden ingepast. Er zijn ook deelnemers die überhaupt tegen zonnevelden zijn op gronden in het buitengebied. Mede door het slechte rendement en de belasting op het milieu bij de productie van zonnepanelen, waardoor zonnepanelen niet klimaatneutraal zijn. Een kleine groep wijst op slimme oplossingen, zoals zonnepanelen in muren en geluidschermen langs wegen. Waarbij er een focus zou moeten zijn op grote oppervlakken om maximaal rendement te realiseren. Tenslotte zijn er deelnemers die vinden dat (kleine) zonnevelden tot een versnippering en verstoreng van het lokale landschap leiden.

Windenergie

Deelnemers (40 à 50) spreken zich uit over windmolens in de gemeente. De meeste van hen zijn tegen windmolens. Hiervoor worden meerdere redenen genoemd: landschapsvervuiling, storend voor vogels, slagschaduw, trillingen, geluidsoverlast, onvoldoende rendement, achterhaalde techniek, waardevermindering van woningen en de negatieve impact op de gezondheid. Bovendien wijst men op de belasting van het milieu bij de productie, het transport en onderhoud van windmolens. Een kleinere groep wil windenergie wel een kans geven. Geen hoge windturbines, maar bijvoorbeeld de kleinere windmolens bij agrarische bedrijven en woningen in het buitengebied. Kansen voor slimmer oplossingen, zoals de zogeheten 'Windwokkels' in tussengeleiders van autoweg of zogeheten 'Zuil windmolens'. De laatste vorm veroorzaakt minder overlast.

Alternatieven en innovatie

Deelnemers (50 à 60) vragen aandacht voor alternatieven om duurzaam energie op te wekken. De meeste van hen noemen waterstof als alternatief. Begin met grootverbruikers. Onderzoek of de huidige infrastructuur van gasleidingen hiervoor kan worden ingezet. Vervolgens is er een groep die wijst op kernenergie als alternatief. Alternatieven die minder worden genoemd zijn: watermolens bij stuwen, aardwarmte, warmtenet, natuur in combinatie met energieopwekking, biogas en –massa. Bij biomassa worden ook vraagtekens gezet omdat dit niet duurzaam is en het milieu juist belast. Door

een grote groep wordt aandacht gevraagd voor een goede opslag van warmte en energie. Zodat er ook duurzame energie is als er geen zon of wind is. En ook om het elektriciteitsnetwerk te ontlasten. Verder geven de deelnemers afzonderlijk van elkaar diverse aandachtspunten of adviezen mee, zoals:

- Ontwikkel energieknooppunten: lokaal opwekken, opslaan en gebruiken;
- Denk ook aan andere toepassingen om te werken aan klimaatdoelen. Zo kan de toepassing van het mineraal Olivijn CO2 uit de atmosfeer onttrekken;
- In relatie tot de ontwikkeling van de agrarische sector. Door het toepassen van waterstof in woningen en vervoer verdwijnt ca. 12% van de totale stikstofuitstoot. Ammoniak ontstaat door een reactie tussen de dikke en dunne fractie van landbouwdieren. Deze kan deels voorkomen worden door deze dieren zoveel mogelijk te weiden, meer info op puregraze.com. Stikstof blijft wel nodig om ons voedsel te laten groeien;
- Energievraag verminderen en per gebruiker apart opwekken op een LCA-duurzame manier zodat de footprint van de gebruikte producten zo laag mogelijk zijn. Stoppen met zo veel mogelijk op één plek alles willen. Hoe lokaler hoe beter.

Rol van de gemeente

Deelnemers (20 à 30) spreken zich uit over de rol van de gemeente of de inzet van andere overheden, organisaties of het bedrijfsleven. De meeste van hen vinden dat de gemeente het voortouw en de regie moet nemen in de energietransitie en niet alles over moet laten aan marktpartijen en maatschappelijke initiatieven. Daarnaast is er een groep die vraagtekens zet bij de Regionale energiestrategie (RES). Deze zou niet haalbaar en onbetaalbaar zijn. Duurzame energie moet landelijk worden uitgewerkt en opgewekt en niet door elke gemeente afzonderlijk. Deelnemers geven afzonderlijk van elkaar diverse aandachtspunten of adviezen mee, zoals:

- Werk aan bewustwording van ons energiegebruik, energiebesparing en de noodzaak en urgentie van de energietransitie;
- Onderzoek naar de lange termijn voor- en nadelen van energievormen, vooral zon- en windenergie. Informatie van partijen die belangen hebben is niet objectief;
- Faciliteer initiatieven met subsidies en begeleiding;
- Samenwerken met inwoners en bedrijven, meer lobby en ondersteuning;
- Inzetten voor het behoud van het kunnen terug leveren van stroom, anders neemt niemand meer zonnepanelen;
- Zonnepanelen op bestaande daken bij inwoners en ondernemers minder vrijblijvend maken;
- De gemeente zou zelf zonneparken kunnen exploiteren en de opbrengsten laten terugkomen in de gemeentekas en besteden aan duurzaamheid;
- Ook innovatieve technische bedrijven in deze sector zouden we moeten kunnen aantrekken;
- Doe goed onderzoek voordat je keuzes maakt. Wat is echt duurzaam?

4. Natuur, landschap en openbaar groen

Deelnemers vinden Wierden een mooie groene gemeente. Over de wijze waarop met natuur en landschap en het openbaar groen moet worden omgegaan verschillen de meningen. Hieronder een samenvatting, waarbij ook wordt ingegaan op de rol van de gemeente.

Natuur en landschap

Deelnemers (40 à 50) pleiten voor meer aandacht voor natuur en landschap. Meer ruimte voor natuur, rust, biodiversiteit en klimaatadaptatie. Laat het landschap er zijn voor natuurlijke behoeftes van mens en dier. De relatie met de natuur wordt steeds belangrijker en draagt bij aan de gezondheid. Zij geven afzonderlijk van elkaar diverse aandachtspunten of adviezen mee, zoals:

- Bescherming van akkerwallen, solitaire bomen en houtwallen;
- Behoud van de laatste (Hamberger) es van Enter;
- Natuurvriendelijk inzaaien en maaien van bermen;
- Minder bestrijdingsmiddelen gebruiken;
- Verplichtingen voor aanleg en onderhoud;
- Grote verscheidenheid aan vegetatie zodat veel insecten en dieren hier profijt van hebben.

Deelnemers (5 à 10) spreken zich uit over de situatie rondom het Wierdense veld. De meeste van hen hebben moeite met deze situatie en het effect op de agrarische sector. Belachelijk dat er zo veel geld voor het hoogveen in het Wierdense Veld wordt uitgegeven. De gordiaanse knoop tussen natuurbescherming enerzijds en drinkwaterwinning anderzijds moeten worden opgelost. Er is nieuw onderzoek nodig. Er zijn ook deelnemers die het behoud van het Wierdense Veld belangrijk vinden. Stop met het verzet tegen het Wierdense Veld als natuurgebied. Grijp kansen bij het Wierdense Veld door agrarische activiteiten aan de rand te verminderen en toerisme en recreatie hier te ontwikkelen.

Deelnemers (10 à 15) spreken zich uit over de ontwikkeling van natuur en landschap. Meerdere deelnemers spreken zich uit tegen het maken van nieuwe natuur. Dit is tegennatuurlijk en leidt niet tot een betere natuur of diversiteit. Laat de natuur zichzelf maken. Geen wensnatuur. Zij geven afzonderlijk van elkaar diverse adviezen of aandachtspunten mee, zoals:

- Onderzoek samen met de boeren hoe het landschap mooier kan worden. Boeren zijn als geen ander de beste beheerders van ons landschap;
- Meer ruimte voor agrariërs om te kunnen ondernemen en minder Natura 2000. Kost veel geld wat beter besteedt kan worden;
- Het stikstof beleid klopt niet. We hebben hier meer boeren om andere landen te voorzien van onze producten. Maar die landen hebben het toch ook nodig. Waarom geen algemeen beleid dat zo'n land die stikstof van ons opvangt omdat die onze producten gebruiken?;
- Kijk samen met de agrariërs naar mogelijkheden om landbouwgrond terug te geven aan de natuur. Agrarisch natuurbeheer;
- Creëer stiltegebieden;
- De landelijke overheid waar mogelijk tegenwerken bij het onteigenen van boeren;
- Het gebied rond de Regge is echt een verrijking zoals het nu is ingericht;
- Herstel natuur en landschap naar de staat waarin het rond 1850 verkeerde. Ook het Wierdense Veld terugbrengen in de staat rond 1850. Dus vanaf Hoge Hexel tot Nijverdal alle natuur herstellen en de boeren uitkopen;
- Verdere versterking van het buitengebied zoveel mogelijk beperken. Geen verdere bebouwing op de Enterse (Hamberger) es;

- Zorg voor (recreatieve) ontwikkelingen in het buitengebied zonder de rust aan te tasten. Het ene mag niet ten koste gaan van het andere. Als dat wel aan de orde is, zorg dan voor voldoende compensatie;
- Postzegelnatuur werkt averechts. Is een groot bezwaar voor de nabijgelegen agrarische bedrijven. Zorg dat de "postzegels" aan natuurgebied worden verbonden en maak echt werk van de ecologische hoofdstructuur;
- Voorlopig heeft voldoende natuurherstel plaatsgevonden en moet een natuurlijk evenwicht in flora en fauna (streng) bewaakt worden;
- Zorg dat de dorpsranden een mooie overgang krijgen, nu vaak rommelig.

Openbaar groen

Deelnemers (30 à 40) vinden dat de het onderhoud van het bestaande openbaar groen te wensen over laat. Dit moet beter.

Deelnemers (15 à 20) pleiten voor een betere inrichting en een beter beheer gelet op klimaatdoelen. Zij geven afzonderlijk van elkaar diverse aandachtspunten of adviezen mee, zoals:

- Betere balans tussen groen en biodiversiteit: Niet maaien vanwege diversiteit voor insecten leidt tot verloederde grasveldjes. Dat gaat ten kosten van de leefbaarheid (kinderen konden er niet spelen);
- Minder bebouwing en bestrating en meer ruimte voor biodiversiteit en klimaatadaptatie;
- In de zomer minder vaak het gras maaien en niet te kort. Vermijd gebruik pesticiden en zet natuurlijke middelen in;
- Kies voor groen dat beter bestand is tegen droogte, warmte en wateroverlast. Liefst inheems;
- Wilde bloemen in het openbaar groen. Vergroening is gezond voor mens en natuur;
- Voer een tegeltax in;
- Voer subsidie in en/of adviezen hoe sedum op de daken te creëren.

Enkelen vinden dat inwoners ook een rol kunnen spelen bij het onderhoud van het groen en het bereiken van klimaatdoelen. Voorbeelden die worden gegeven:

- Natuurlijk beheer;
- Snoeien heggen niet in het broedseizoen;
- Gebruik bladblazers slecht voor de natuur;
- Vermindering verharding in de tuinen;
- Laat bewoners in buitengebied openbaar groen adopteren;
- Leg het beheer, al dan niet gedeeltelijk, bij de buurt neer;
- Maak inwoners bewust.

Deelnemers (10 à 15) zijn voor meer openbaar groen in de kernen. Een groenere winkelkern en zelfs een park wordt genoemd. Als voorbeeld wordt het te slopen gymnastieklokaal aan de Wilhelminastraat genoemd. Hiervoor in de plaats zou een wandelpark aansluitend aan de Botterhof kunnen komen. Een oase in het centrum.

Rol van de gemeente

Deelnemers (5 à 10) geven afzonderlijk van elkaar diverse aandachtspunten of adviezen mee.

Natuur en landschap:

- Wanneer de gemeente of coöperaties grond aankopen kan het beheer goed geregeld worden. Extensieve landbouw tegen aantrekkelijke pachtprizen. Natuur en agrarisch gebruik gaan dan hand in hand. Een soort 'grondpolitiek' binnen de gemeente. Beter nog kunnen gemeentes dit samen doen. Samen een "grondbank";

- Het gaat om de balans, dus nieuwe natuur vanuit compensatie en/of versterking van de bestaande structuur prima. Maar niet omdat het zo goed voor je imago is of lekker bekt.
- Betrek inwoners ook bij het onderhoud van natuur en landschap;
- Controle op illegale kap van bomen;
- Subsidies verstrekken voor onderhoud;
- Werk aan bewustzijn. Laat scholen participeren bij toekomstige gedachten over natuur en landschap. Laat bewustzijn voor wegwerpafval doorklinken. Opvoeding is een kernwaarde die opnieuw uitgelicht moet worden. Het begint met een groter bewustzijn in welke omgeving je de "voetprint" voor je nageslacht afzet.

Openbaar groen:

- Als gemeente regisseren, niet alleen faciliteren, anders landen functies alsnog op niet-optimale plekken;
- Zorg er voor dat nieuw groen gemakkelijk te onderhouden is. Zorg voor voldoende deskundigheid bij het onderhoud van het groen. Denk aan nieuwe commerciële kostendragers voor het onderhoud (zonnepark, windmolen, burgerwoningen, horeca, recreatie, etc.).

5. Ondernemen en werken

De reacties richten zich vooral op het belang van ondernemers voor de lokale samenleving, het kleinschalige en groene karakter, de ontwikkeling van de dorpscentra, de ontwikkeling van bedrijventerreinen, recreatie- en horecaondernemingen en de rol van de gemeente. Tot slot zijn er bij dit thema ook enkele opmerkingen gemaakt over de samenstelling óf zelfstandigheid van de gemeente Wierden.

Belang van ondernemers, kleinschalig en groen

Deelnemers (10 à 15) vragen aandacht voor het belang van ondernemers voor de lokale samenleving. Zij zorgen voor werkgelegenheid en sponsoren sportverenigingen en diverse activiteiten. De meeste van hen vragen aandacht voor de kleinschaligheid. Laat het een dorp blijven waar het gemoedelijk en rustig is. De gemeente bestaat uit een aantal kleine gemeenschappen, daarbij past kleinschaligheid. Er zijn genoeg unieke dingen om net even anders te zijn en te doen dan andere gemeenten. Houd het klein en gezellig. Denk niet te groot. Maak van Wierden geen stad. Wierden is een groene agrarische gemeente, wijk daar niet van af. Zo blijft het buitengebied echt leefbaar.

Centra

Deelnemers (5 à 10) vinden dat de centra levendig en aantrekkelijk moeten zijn. Zij geven afzonderlijk van elkaar diverse aandachtspunten of adviezen mee, zoals:

- Grote supermarkten verplaatsen naar industrieterrein;
- Meer kleinere speciaalzaken zodat het leuk is om te winkelen in plaats van boodschappen te doen;
- Meer aandacht voor cultuur in het dorp zoals een goed werkende molen met vrijwilligers;
- Winkels, restaurants en culturele activiteiten bij elkaar niet versnipperd over meerdere straten;
- Dorpsstraat Enter autovrij maken en parkeergarages aan begin en eind van de straat. Is te lang en te ver om te lopen, concentreren van bepaalde winkels;
- Zorgen dat er meer verschillende bedrijven zijn en niet alleen horeca en kleding. Dus witgoed, juwelier;
- Geen autogarages in de kern;
- Een landschapswinkel in de kern van Enter en Wierden waar duurzame en streekgebonden voedingsmiddelen en artikelen verkocht worden;
- Ruimte voor beginnende (kleine) ondernemers;
- Kantoorruimte rond het centrum.

Bedrijventerreinen

Deelnemers (15 à 20) maken verschillende opmerkingen over de ontwikkeling van bedrijven en bedrijventerreinen. Er zijn deelnemers die pleiten voor een herontwikkeling of revitalisering van bestaande (oude) bedrijventerreinen. Er zijn meerdere oude (industrie)panden en terreinen die hiervoor in aanmerking komen. Er zijn ook deelnemers die pleiten voor een verplaatsing van bedrijven, zeker met oude bedrijfsbebouwing. Bijvoorbeeld door concentratie van bedrijven op één bedrijventerrein. Zodat er ruimte in de kernen vrij komt voor woningbouw. Daarnaast zijn er deelnemers die voorstander, maar ook tegenstander zijn van een uitbreiding van bedrijventerreinen. Of dat alleen wenselijk vinden in bepaalde gebieden langs de A1 en A35. Of alleen als het kleinschalig is, geen grote industrieparken. Tenslotte zijn er deelnemers die vinden dat grote bedrijven ook moeten bijdragen aan de werkgelegenheid. Kies voor kwaliteit boven kwantiteit.

Deelnemers geven afzonderlijk van elkaar voor enkele concrete situaties aandachtspunten of adviezen mee:

- Industrierrein Hogelucht en Kluinveen hadden allang gesaneerd kunnen worden en verplaatst kunnen worden in de omgeving van de A35. Er wordt dan buitengebied opgeofferd, maar dit draagt wel bij aan economische voordelen voor ondernemers. Met een sanering en herstructurering van deze industrierreinen ontstaat plek voor woningbouw en ontstaan er kernen die de leefbaarheid vergroten;
- Bedrijventerrein Nijverheidstraat zou verplaatst moeten worden.

Overlast

Deelnemers (5 à 10) ervaren overlast van bedrijven. Zij vragen afzonderlijk van elkaar aandacht voor de volgende concrete situaties:

- Laden en lossen van Albert Heijn;
- Geluidsoverlast van Riwald recycling;
- Geluids- en stankoverlast van horeca;
- Overlast van oprukkende industrie en vooral het verkeer.

Recreatie en horeca

Deelnemers (5 à 10) vinden vooral dat de voorzieningen moeten aansluiten op de schaal van onze gemeente en haar kernen. Massaal toerisme moeten we niet willen in ons dorp. Er is al genoeg aanbod. Zij noemen verschillende kansen. Meerdere deelnemers vinden dat Wierden een hotel moet krijgen. Daarnaast wordt een verdere ontwikkeling van het Reggedal en een grotere outdoor/indoor speeltuin met faciliteiten als kansen genoemd.

Rol van de gemeente

Deelnemers (5 à 10) geven afzonderlijk van elkaar diverse aandachtspunten of adviezen mee.

Centra:

- Geef als gemeente ruimte aan winkeliers en horeca ondernemers om dingen te organiseren. Kom ondernemers tegemoet en moedig ze aan;
- Span je als gemeente in voor een verlaging van huurprijzen voor de ondernemers in de kern (centrum). Zodat het aanbod wat breder kan worden.

Bedrijventerreinen:

- De gemeente moet haar oren minder laten hangen naar investeerders met veel geld. Maak een eigen afweging en blijf onafhankelijk;
- De gemeente moet niet strijden voor eigen bedrijventerrein maar regionaal denken. Bedrijven denken ook niet lokaal en personeel is mobiel;
- Werk als gemeente meer samen met rijk, regio, provincie en andere gemeenten. Zoals met de gemeente Rijssen-Holtten.

Samenstelling/ zelfstandigheid

Enkele deelnemers hebben bij het thema 'ondernemen en werken' ook opmerkingen gemaakt over de samenstelling c.q. zelfstandigheid van de gemeente:

- De kern Wierden heeft weinig te bieden en is een plek om te wonen gericht op Almelo. Een kleine gemeente als Wierden heeft niet de mogelijkheid kwaliteit te leveren en blijft wat betreft dienstverlening en ambtenarenapparaat altijd onvoldoende functioneren. In Enter wordt daarentegen geld verdiend, dat is de levensader voor de huidige gemeente. Daarom verdient de gemeenschap in Enter het om aan te sluiten bij Rijssen-Holtten die voldoende omvang en kwaliteit heeft om als volwaardige gemeente te fungeren;

- Enter is onderdeel van de gemeente Rijssen-Holten en heeft niets meer met Wierden te maken. Plattelandsdorp Enter bij Rijssen;
- Het is de vraag of Wierden in 2030 nog bestaat. We dienen als gemeente juist een eigen onafhankelijk karakter te houden en ook niet aangroeien bij andere plaatsen.

6. Participatie

De reacties richten zich op dienstverlening en participatie, in het bijzonder op inwonerinitiatieven en het voorbeeld in de enquête over het onderhouden van openbaar groen in de buurt.

Dienstverlening

Deelnemers (5 à 10) geven afzonderlijk van elkaar diverse aandachtspunten of adviezen aan de gemeente mee:

- Terugbellen (ook tijdig);
- Kortere lijnen en meer daadkracht;
- Handel dit soort vragenlijsten fatsoenlijk af en laat zien wat er mee gebeurt;
- Eén deskundig aanspreekpunt bij vragen en klachten die luistert en duidelijkheid geeft;
- De vele personeelwisselingen bemoeilijken de communicatie met de gemeente.

Participatie

Deelnemers (30 à 40) hebben opmerkingen gemaakt over participatie en de rol van de gemeente. In het algemeen wordt gepleit voor een gemeente die denkt in kansen in plaats van in bedreigingen. Er moet een cultuuromslag plaatsvinden in het gemeentehuis. Maak beloftes waar en doe ook iets met de input van inwoners. Zij geven afzonderlijk van elkaar diverse aandachtspunten of adviezen mee, zoals:

- Wees eerlijk en transparant;
- Stel meer capaciteit en geld beschikbaar voor participatie;
- Wees er voor alle doelgroepen;
- Zorg dat samenwerking wordt voortgezet, ook als de subsidiepotjes leeg zijn;
- Luister naar de (oorspronkelijke) bewoners want zij kennen het gebied als geen ander en weten wat werkt en wat niet;
- Informeer de omgeving (buren) over een plan voordat je als gemeente een beslissing neemt;
- De gemeente kan in 2030 niet meer zonder medewerking en ideeën van inwoners. Investeer daarom als gemeente in de samenwerking met inwoners in diverse netwerken;
- Enigszins toezicht en sturing vanuit de gemeente is gewenst om te voorkomen dat er een wildgroei van te veel kleine initiatieven ontstaat waardoor we in een ongecontroleerde chaos terecht komen;
- Inwoners ondersteunen is heel goed, ondernemers weten de weg zelf wel;
- Eigen initiatief stimuleren is goed, maar dit vereist wel de juiste ondersteuning vanuit de gemeente (procedures, evt. middelen);
- Gemeentehuis moet opener zijn, bijvoorbeeld mogelijkheid om burgerzaal te gebruiken voor een inwonersinitiatief. Ambtenaren naar de mensen toe (en niet andersom);
- Subsidieer de buurthuizen laat de buurten zelf aangeven waar ze behoefte aan hebben en besteed het niet uit aan te commerciële ondernemingen die totaal geen binding met de buurten hebben en meer kwaad dan goed doen;
- Creëer groepen die dit met plezier doen in plaats van dit op te leggen bij mensen die hier geen tijd voor hebben;
- Werk ideeën betreffende cultuur voor de dorpskern uit;
- Participatie is prima, maar de gemeente maakt de keuze. Er zijn altijd voor- en tegenstanders voor veranderingen. Vaak gebaseerd op eigen gewin en voordeel;
- Laat de leden van de gemeenteraad, als inwoners van Wierden en Enter, beslissen over toekomst van Wierden en geen buitenstaanders;
- Herstel vertrouwen door te conformeren aan afspraken en uitspraken;

- Denk goed na over de organisatie: wie heeft de regie, wie zijn ambassadeurs, welke doelgroepen doen mee?;
- Voor wat hoort wat. Wat heb je er aan als maar klein deel zich wil inzetten. Het zijn vaak dezelfde die verantwoordelijkheid voelen en ook die geen verantwoordelijkheid voelen. Hoe maak je het voor en van iedereen?;
- De sociale media geeft mij via Facebook wel steeds een update over wat er speelt in de gemeente. Dat kan wellicht nog meer ingezet worden. Polls uitzetten en via diverse media diverse leeftijdscategorieën benaderen. Ikpraatmee.nl;
- Denk hierbij ook aan het "right to challenge" van burgers! Moedig dat aan en faciliteer dat ruimhartig. Het versterkt het draagvlak voor de politiek, benut talenten van burgers en ontlast daarmee de gemeentelijke ambtenaren. Denk daarbij ook in investeringstermen en niet alleen in kosten- baten. Sociale cohesie levert op termijn een besparing op in de WMO-sfeer;
- Gemeente dient ruimte te bieden voor participatie, maar die niet te "eisen" van de bewoners. Het mag niet zo zijn dat de gemeente zelf goed nadenkt en zich in de positie van inwoners probeert te verplaatsen en zich daarvoor volledig afhankelijk maakt van de toevallige participanten. Ook als je niet overal aan meedoet mogen de Wierdenaren van de gemeente verwachten dat de zij in optimaal belang van haar inwoners handelt.

Voorbeelden onderhoud openbaar groen en ontmoetingsplek in de buurt

Deelnemers (30 à 40) denken verschillend over het overnemen van het onderhoud van groen in de openbare ruimte wordt verschillend gedacht. De volgende reacties worden gegeven:

- Ik onderhoud al een stukje openbaar groen;
- Ik heb de gemeente gevraagd of ik een stukje openbaar groen mag onderhouden, maar ik kreeg geen toestemming;
- Ik vind het onderhoud van het openbaar groen echt een gemeentelijke taak;
- Ik wil wel een stukje groen onderhouden, als daar een vergoeding of lastenverlichting tegenover staat;
- Ik vind het overlaten van het onderhoud van openbaar groen aan inwoners een verkapt bezuiniging.

Zij geven de gemeente afzonderlijk van elkaar diverse aandachtspunten of adviezen mee, zoals:

- Zorg voor bladkorven of bakken voor groenafval of snoeihout;
- De gemeente zou de straatgoten meer moeten doen;
- Hier wordt de speeltuin onderhouden door de buurt, als er iets vervangen moet worden levert de gemeente de spullen en wordt het door de buurt vervangen. Werkt erg goed!;
- Ik wil best voor de gemeente wat sloten en bermen onderhouden in de buurt waar ik woon;
- De scholen zouden zwerfafval kunnen ophalen;
- De gemeente moet mensen met een uitkering aan het verplicht vrijwilligerswerk zetten met behoud van uitkering en zorgen dat de groen voorziening beter wordt;
- Houd rekening met werkende mensen en mensen die verhuizen en een actieve rol hebben. Dan valt de afspraak weg;
- Stel andere prioriteiten in het onderhoud van het openbaar groen. Geef prioriteit aan speelplekken, deze worden nu structureel overgeslagen. Op die manier wordt het voor de buurt ook aantrekkelijker om eventueel te helpen;
- Roep inwoners op om problemen te melden ten aanzien van de openbare ruimte. Bijvoorbeeld ten aanzien van wegonderhoud, putdeksels, boomwortels, niet vrij liggende fiets of wandelpaden. Doe er vervolgens iets aan en communiceer wat er aan gedaan is;

Er zijn ook deelnemers die niet een stukje openbaar groen willen onderhouden, maar wel een bijdrage zouden willen leveren aan een ontmoetingsplek in de buurt.

Tot slot zijn er ook positieve geluiden over participatie. Zo is een deelnemer tevreden over de huidige participatie met Stichting Hambergeres.

7. Sociale leven

De reacties richten zich op allerlei aspecten in het sociale leven. In het bijzonder op ontmoetingsruimten, jeugd en jongeren en het vrijwilligerswerk. In zijn algemeenheid vindt men de sociale samenhang in de gemeente groot. Tegelijkertijd staat dit onder druk omdat school en werk veel tijd vragen, waardoor er te weinig tijd is om te investeren in het verenigingsleven of andere sociale verbanden.

Ontmoetingsruimten

Deelnemers (10 à 15) vragen aandacht voor het behoud van ontmoetingsruimten c.q. kulturhusen. Deze voorzieningen zijn belangrijk voor de leefbaarheid. Zeker gelet op de vergrijzing en toenemende eenzaamheid. Zij geven afzonderlijk van elkaar diverse aandachtspunten of adviezen mee, zoals:

- Jammer dat het Oosterhoes dicht gaat;
- De verkoop van de openbare school aan de Schoolstraat had niet moeten plaats vinden. De gemeente heeft hier te weinig gedaan;
- Te weinig culturele voorzieningen zijn gekoesterd. Omliggende gemeenten als Rijssen, Hellendoorn en Vriezenveen doen dat beter;
- De gemeente moet lokale initiatieven ondersteunen, zoals een centrale openbare huiskamer in de straat of het dorp;
- De sociale functie van lokale horeca wordt door de gemeente niet voldoende erkend;
- Inloopavonden per buurt organiseren met een creatieve omlijsting om buurtbewoners te stimuleren en elkaar te ontmoeten EN plannen voor saamhorigheid te bespreken. Wijkgebouw(en) met activiteiten voor jong en oud;

Jeugd en jongeren

Deelnemers (5 à 10) vinden dat er meer gedaan moet worden voor de jeugd en jongeren. Zij geven afzonderlijk van elkaar diverse aandachtspunten of adviezen mee, zoals:

- Ondersteun volwassenen die samen met jongeren initiatieven ontplooiën om iets voor de jongeren te doen;
- We kunnen een beter voorbeeld geven aan de jeugd. Bijvoorbeeld waar het gaat om rekening te houden met een ander. Luisteren naar elkaar zonder vooroordeel;
- Denk aan een jongerensoos;
- Laat jongeren zelf dingen uitdenken. Bij de verenigingen of in de horeca. Geregisseerd jongerenwerk kost veel geld voor een kleine groep;
- Zorg voor een nieuw feestterrein;
- Jongeren koppelen aan een oudere om af en toe te bezoeken, te wandelen, spelletje te doen (maatjesproject).

Vrijwilligerswerk

Deelnemers (120 à 130) maken verschillende opmerkingen over het vrijwilligerswerk. Velen zien dat het vrijwilligerswerk onder druk komt te staan, omdat het vooral ouderen zijn. Voldoende tijd, een goede gezondheid en een gemeente die zich blijft inzetten voor vrijwilligers zijn belangrijke voorwaarden. Deelnemers geven afzonderlijk van elkaar diverse aandachtspunten of adviezen mee, zoals:

- Goed georganiseerde vrijwilligersorganisatie;
- Meer flexibiliteit, minder verplichting, niet zelf voor vervanging zorgen;
- Beter samenwerken en communicatie;
- Meer vertrouwen, waardering en erkenning;

- Passend werk;
- Financiële ondersteuning (zoals auto, brandstof of digitale apparatuur);
- Een goede verzekering;
- Minder regeldruk en papierwerk;
- Niet te veel professionaliteit vragen;
- Training;
- Website met vraag en aanbod. Maak het laagdrempelig;
- Een vastgesteld vrijwilligersbeleid bij de betrokken organisaties: Thema's: ontvangen, begeleiden en uitzwaaien;
- Medewerking om voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt te bemiddelen;
- Enthousiaste verenigingen met sociale saamhorigheid;
- Goed uitgerust en onderhouden kulturhus;
- Wijksaam functioneerde heel goed als schakel tussen de gemeente, de wijken en de inwoners.

Diversen

Deelnemers (10 à 15) geven over diverse aspecten van het sociale leven diverse aandachtspunten of adviezen mee, zoals:

- Laat de woningstichting iets socialer worden en meer diensten aanbieden ter ondersteuning van de bewoners;
- Alleen al een vriendelijke goedemorgen of hallo bij het passeren van elkaar of bijvoorbeeld met supermarkt personeel zal al veel verschil maken;
- Over het item 'Tolerant zijn en openstaan voor nieuwe inwoners': Tolerantie is altijd goed, maar net zo belangrijk is het om jongeren in de gemeente Wierden te willen behouden;
- Meer doen óf minder doen voor asielzoekers en vluchtelingen;
- Stimuleer en geef ruimte aan het verenigingsleven. Dit zorgt er voor dat mensen betrokken zijn bij het sociale leven en zorgt ook voor levendigheid in de gemeente;
- Meer aandacht voor kunst en cultuur;
- Geen kinderen/jongeren in de straat en een wijkagent die toezicht houdt;
- Meer bankjes op straat, in dorpskernen en in buitengebied, om te kunnen zitten en kletsen;
- Blijf je als gemeente inspannen voor de sportverenigingen. Ga zo door! Voor heel veel mensen is dit een belangrijk onderdeel van het sociale leven;
- Investeer in een fatsoenlijke sporthal;
- Meer ruimte voor buitensportaccommodaties.

8. Verkeer

De reacties richten zich vooral op verkeersveiligheid in de dorpskernen en het buitengebied, parkeren in de kernen, veilige fietsroutes, overlast van verkeer, laadmogelijkheden (elektrificatie) en de rol van de gemeente. Tot slot worden er aandachtspunten of adviezen mee gegeven voor meerdere concrete situaties. Er zijn weinig deelnemers die pleiten voor nieuwe wegen in de gemeente. Er zijn enkele voor- en tegenstanders van een doortrekking van de A35/N35.

Dorpskernen

Deelnemers (40 à 50) spreken zich uit over het verkeer in de dorpskernen. De meeste van hen pleiten er voor de dorpskernen verkeersluwer te maken. Er komt vooral veel verkeer door het centrum. Het is nog steeds gevaarlijk voor fietsers.

Daarbij wordt door een aantal deelnemers vooral gepleit voor een beperking van vrachtverkeer in het centrum in verband met de verkeersveiligheid. De volgende concrete situaties worden genoemd:

- Woonwijken of langs woonwijken;
- Spoorstraat, Stationsstraat en het Stationsplein;
- Stouweweg;
- Holtinck, er rijden veel vrachtwagens voor de Lidl.

Het 'brengen en halen' bij scholen leidt volgens meerdere deelnemers ook tot verkeersonveilige situaties. Gewoon op de fiets naar school!

Daarnaast geven deelnemers afzonderlijk van elkaar diverse aandachtspunten of adviezen mee, zoals:

- Werk aan een verkeerscirculatieplan. Te vaak is er noodzaak voor het verkeer om door woon- of winkelgebieden te rijden om een ander deel van het dorp te bereiken. Minder eenrichtingsverkeer. Hef al die eenrichtingswegen in het centrum op zodat het geen doolhof is om in een andere wijk te komen. Voorkom sluipverkeer;
- De Dorpsstraat in Enter is verbeterd en mooier geworden. Maar er wordt nog steeds te hard gereden en er is te veel vrachtverkeer;
- Zorg voor voldoende parkeergelegenheid in de kernen zodat inwoners uit het buitengebied hun boodschappen kunnen doen. Ook voldoende parkeergelegenheid nabij de voorzieningen voor ouderen en inwoners met een beperking. Parkeerplekken voor fietsen in de centra;
- Betere wandelpaden en verbeteren toegankelijkheid voor rolstoel- en rollator gebruikers. Er is momenteel te weinig onderhoud aan de trottoirs. Geen opstaande of loszittende tegels;
- Meer wegen naar centrum voor alleen fietsen en voetgangers;
- Max 30 km overal in dorpskern;
- Meer zebrapaden;
- Meer drempels;
- Kies voor een geschikte tijd voor het laden en lossen;
- Betere scheiding tussen auto's en fietsers.

Buitengebied

Deelnemers (15 à 20) vragen aandacht voor de verkeersveiligheid in het buitengebied. Zij geven afzonderlijk van elkaar diverse aandachtspunten of adviezen mee, zoals:

- Meer 60 KM-borden;

- De wegen inrichten naar de maximum snelheid van 60 km/h. Bijvoorbeeld met meer drempels of versmallen. Juist de wegen en bochten breder maken;
- Beter verlichting;
- Laat in het buitengebied op de smallere wegen alleen bestemmingsverkeer toe.

Fietsroutes

Deelnemers (30 à 40) vragen aandacht voor meer veilige fietsroutes en een verbetering van de veiligheid op bestaande fietsroutes in de kernen en het buitengebied.

Daarbij geven deelnemers voor een aantal concrete situaties afzonderlijk van elkaar diverse aandachtspunten of adviezen mee, zoals:

- Investeer in goede, veilige fietsverbindingen tussen Enter en Goor, Enter en Wierden en natuurlijk zoals al zolang op de agenda staat Enter en Almelo via Ypelo;
- Een fietspad van Enter naar Wierden en Almelo is, gezien het aantal jeugdigen dat daar naar de scholen gaat, geen overbodige luxe en daarom noodzakelijk;
- Een fietspad langs de Goorseweg;
- Maak de wegen naar het sportpark fietsvriendelijker. Richt bijvoorbeeld de 2e Lageveldsweg in als fietspad waar de auto te gast is;
- Een doorgaande fietsroute over het industrieterrein waarop ook nog geparkeerd mag worden lijkt me niet veilig voor de fietser én de ondernemer;
- Vrij liggend fietspad Ypeloweg;
- Kruisingen met fietssnelweg beter beveiligen met waarschuwingen;
- I.p.v. snelheidsbeperkingen liever vrij liggende fietspaden i.p.v. de fietssuggestiestroken;
- Veel fietspaden zijn te smal en maken vooral ouderen onzeker. Meer vrij liggende fietspaden: beter voor veiligheid en aantrekkelijk voor fietstoerisme. Meer onderhoud aan fietspaden.

Overlast

Deelnemers (10 à 15) ervaren overlast van verkeer. Er wordt veel overlast ervaren van het geluid en de trillingen van het goederenvervoer over de spoorlijn Rijssen-Almelo. Er wordt gepleit voor het verdiepen of ondergrond brengen van het spoor. Daarnaast is er overlast van gemotoriseerd wegverkeer, vrachtwagens, auto's en motoren. Ook ten aanzien van stalling van bedrijfsbussen en –wagens. Stal deze bij de bedrijven in plaats van in woonwijken.

Laadmogelijkheden (elektrificatie)

Deelnemers (5 à 10) vragen aandacht voor de laadmogelijkheden voor elektrisch vervoer. Daarbij geven zij afzonderlijk van elkaar diverse aandachtspunten of adviezen mee, zoals:

- Er zijn te weinig laadmogelijkheden;
- Realiseer een laadstation dat energie aftapt van zonnepark De Weuste. Daarmee voorkom je een overbelasting van het elektriciteitsnet en stimuleer je het elektrische rijden;
- Geen behoefte aan laadpalen in de openbare ruimte. Inwoners moeten zelf een laadpunt regelen;
- Geen openbare parkeerplaatsen reserveren voor laadpunten;
- Parkeerplaatsen met een laadpunt niet vooraan, maar achteraan op de parkeerplaats. Plekken vooraan reserveren voor ouderen en inwoners met een beperking;
- Geen laadmogelijkheden in parkeergarages, omdat ze brandgevaarlijk zijn.

De rol van de gemeente

Deelnemers (5 à 10) geven afzonderlijk van elkaar diverse aandachtspunten of adviezen aan de gemeente mee, zoals:

- Ga in gesprek met inwoners over oplossingen voor verkeerssituaties;
- Verkeersloket: het zou fijn zijn wanneer je ook zaken kunt melden zonder naar een verkeersspreekuur te gaan. Gewoon simpel een formulier invullen op de website bijvoorbeeld;
- Betere controle en handhaving ten aanzien van snelheid en fout parkeren;
- Stimuleer het gebruik van de fiets en ontmoedig het autoverkeer;
- Geef ouders en kinderen verkeersles op school. Parkeren bij scholen ontmoedigen.

Concrete situaties

Deelnemers (40 à 50) geven afzonderlijk van elkaar voor diverse concrete situaties aandachtspunten of adviezen mee, zoals:

- Betere voorrangsregels op kruispunten binnen de gemeente. Creëer duidelijkheid over voorrangssituatie op rotondes. Zowel binnen als buiten bebouwde kom dezelfde voorrangsregels;
- Nieuwste verkeerssituaties (lees krappe rotondes) zijn onveilig;
- Zebrapad bij de Kruidvat in Enter terug laten komen. Steken veel voetgangers over maar sinds nieuwe aanleg is daar de overgang niet terug gekomen;
- Rotondes en draaiingen bij Hogelucht niet fijn en sinds eenrichtingsverkeer Stamanstraat andere punten extra druk geworden;
- Snelheid auto's aan de Stegeboersweg is absurd;
- Wat brengt nieuwbouw VO Passie aan verkeersonveilige situaties? Ook hier een onoverzichtelijke rotonde omdat je hier als onbekende automobilist geen rekening houdt met fietsers;
- Knipperlichten op fietspad die automobilist waarschuwen dat er een fietser aan komt. Beide rotondes Rijssensestraat en Almelsestraat worden regelmatig fietsers aangereden;
- Fietspaden die zo maar eindigen en dus in verkeer opgaat, bv. Burgemeester J.C. van de Bergplein; Fietsers denken dat ze steeds meer mogen en nemen meer voorrang ook daar waar dat niet mag;
- Wierden; verkeerssituatie bij 'nieuwe' tunnel is voor fietsers heel onlogisch en onveilig. Herinrichten met fietsers als uitgangspunt;
- De rotonde aan de Nijverheidsstraat is zeer gevaarlijk voor fietsers. Regelmatig bijna daar aangereden door een auto, omdat ze nog snel de rotonde willen nemen;
- Daadwerkelijk iets doen aan onveilige verkeer situaties. Zie Ikpraatmee over dit punt. O.a. de kruising Appelhofstraat-Dikkensweg-Dahliastraat;
- Verkeersstroom niet dwars door Wierden laten gaan wat nu gebeurt, mensen uit Rijssen die naar Almelo willen gaan dwars door Wierden, de Hooilanden, Stouwe, Weuste, gaan door Wierden via Almelsestraat naar snelweg of Almelo. De oude rondweg herstellen via Zuidbroek met 50 km;
- Vrachtauto's via N36 en A35 laten rijden in plaats van via de Stouweweg. Die infrastructuur is er niet voor niets. Op Stouweweg alleen bestemmingsverkeer toe laten zou veel veiliger zijn;
- Rotonde bij zwembad en rotonde bij Hogelucht zorgen voor echt gevaarlijke situaties;
- Van F35 naar dr. GH Beensweg ter hoogte van de rotonde is onlangs aangepast. Helaas voor fietsers (kinderen van Zuidbroek naar Sjalooschool) nog steeds zeer gevaarlijke dubbele onoverzichtelijke oversteek. Laat F35 uitkomen op GH Beensweg, ook ter hoogte van de Welle;
- Almelsestraat vanaf Adorpsweg naar brug Almelo is zeer onveilig. Veel fietsers op de weg waar ze niet horen en op stoep, fietspad. Tevens hard rijdende auto's en grote tractoren ondanks verbod langer dan 10m. Maak van Almelsestraat een fietsstraat waar auto te gast is. Bestaande weg smaller maken nu brede racebaan;
- Op de Industrieweg is bij de Vriezenveenseweg een voorrangskruispunt. Kan dit ook niet herhaald worden bij de Hexelseweg?;
- Rotonde nieuw industrieterrein ter hoogte Rohaan beton en Avia aanpassen zodat fietsers voorrang hebben;

- Bij de aanleg van de tunnel heb ik destijds gepleit voor een woonerf tussen de winkels aan de ene kant en de sportfaciliteiten aan de andere kant. Hier pleit ik nog steeds voor i.v.m. de onveilige verkeerssituaties;
- Drempel/doorgang bij Rijssensestraat - Stamanstraat is erg nauw. Wanneer mensen in hun auto vanaf de Stamanstraat de Rijssensestraat op willen draaien en er komt een auto vanaf de Rijssensestraat, dan is dat heel krap. Vooral in spitsuren geeft dat slechte doorstroming;
- Kruising Hexelseweg/Industrieweg onder de loep, levensgevaarlijk. Al helemaal niet mogelijk voor fietsers of voetgangers om veilig over te steken van bijvoorbeeld het Loo naar het Kluinveen (school);
- Fietspad tegenover de dorpskerk is erg onduidelijk en gevaarlijk;
- De rotondes aan weerszijde van het spoor blijven een doorn in het oog. Tevens is het industrieterrein bij Corex in de ochtend zeer gevaarlijk. Vrachtwagens staan langs de weg en doorgaand verkeer moet er langs. Hoe kun je het bedenken? De ontsluiting op de Stouweweg moet echt beter en veiliger;
- Dikkensweg + rotonde aanpassen (autoluw);
- De kruising bij de Vriezenveenseweg is levensgevaarlijk. Op dit kruispunt is de weg nu een uitrit. Heel erg verwarrend voor al het verkeer;
- Stationsstraat en begin Nijverdalsestraat breder maken (kan waarschijnlijk niet) of verbod voor auto's. Blijft voor voetgangers en fietsers zeer gevaarlijk;
- Rotonde bij Albert Heijn aanpakken, de "scheve" kruisingen Dikkensweg-Kerkhofstraat en Stamanstraat-Kruissteenweg aanpakken;
- Kruising Almeloestraat-Eikenlaan. Een groot stopbord zou hier niet misstaan. Gevaarlijke kruising. Menigeen rijdt zo door. Is al vaker aangekaart;
- Onveilige situatie nabij Milano veranderen. Wegsituatie in centrum is te krap voor auto, fiets en wandelaar;
- Rotonde bij Jumbo is eng/ gevaarlijk voor fietsers. Fietsroute rondom school Galjoen incl. oversteek plaatsen van fietsers en wandelaars mogen veiliger en breder. Op sommige T - splitsingen moeten spiegels worden geplaatst zoals bij Nekx kappers Stationsstraat-Kerkhofstraat.
- Auto's weren uit Kerkstraat;
- Een tweede spoortunnel. Veel te veel verkeer door de Appelhofstraat;
- Graag in de Dahliastraat asfalt en fiets suggestie stroken en een wegversmalling in het midden, de weg is een lang recht stuk;
- Landbouwverkeer weren uit de Anjelierstraat-Akeleistraat;
- De vreemde kruising bij de sporthal in Wierden zou opnieuw gemaakt moeten worden: vaak gevaarlijke situaties;
- Onveilige situaties aanpakken met name bij rotondes bij spoor, onoverzichtelijke bocht Industrieweg-Vriezenveenseweg en vanaf daar naar rotonde in ook een idioot punt;
- Gevaarlijke kruispunten aanpakken, kruising Almeloestraat-Violierstraat;
- Op provincie gebied acht ik het wel nodig dat er een keer word gekeken naar de N347 op het traject A1-Rijssen. De spoorvorming hier is bijzonder gevaarlijk vooral met regen. Met zowel vrachtwagen als auto.

9. Wonen

De reacties richten zich vooral op de urgente woningbehoefte, woonvormen, locaties en de rol van de gemeente.

Woningbehoefte en urgentie

Deelnemers (30 à 40) vragen aandacht voor de urgente woningbehoefte. De vraag is groot en het aanbod klein. Er zijn te weinig woningen. In het bijzonder betaalbare woningen voor starters en ouderen. Zowel in de huur als koop. De wachttijd is lang. De nieuwe huurhuizen hebben torenhoge huur waardoor starters en alleenstaanden niet in Wierden kunnen wonen dus naar Almelo verhuizen.

Deelnemers (10 à 15) geven aan dat er vooral voor de eigen inwoners moet worden gebouwd en niet voor mensen van buiten af. De lokale woningbehoefte gaat voor. Bovendien drijft een vraag van buiten de prijzen op.

Woonvormen en woningtypen

Deelnemers (50 à 60) vragen aandacht voor verschillende woonvormen en woningtypen. De meeste van hen pleiten voor meer kleinere woningen of appartementen voor ouderen. Dit leidt tot doorstroming waardoor grotere woningen beschikbaar komen voor jongeren en jonge gezinnen.

Een grote groep pleit voor het concept van een 'hofje' voor ouderen. Een geclusterde woonvorm nabij de voorzieningen met een gezamenlijke tuin of ontmoetingsplek. Op die manier is er meer ontmoeting, is het makkelijker om naar elkaar om te zien en is er minder eenzaamheid. Ook combinaties met jongerenhuisvesting worden genoemd.

Deelnemers geven verder afzonderlijk van elkaar de volgende suggesties mee:

- Generatiewoningen of –woonvormen;
- Kangoeroe- óf mantelzorgwoningen;
- Patiowoningen;
- Gemêleerde woonwijken (houdt een dorp in balans);
- Compacter bouwen (met voldoende parkeergelegenheid op korte afstand);
- Gevarieerde seniorenhuisvesting;
- Meer vrije kavels in het buitengebied;
- Minder grote kavels, goedkope starterswoningen en een vast percentage sociale huurwoningen;
- Meer rekening houden met één persoons-huishoudens (ook een woning met een tuin);
- Behoefte aan woonplekken voor revalidatie en somatische zorg;
- Niet meer hoogbouw;
- Geen natuur opofferen voor woningbouw, dan liever hoogbouw;
- Tiny houses (maar ook tijdelijke huizen) zijn geen goede oplossing. Tiny houses zijn wel een goede oplossing;
- Meer woonwerklocaties voor ondernemers;
- Flexibel, levensloopbestendig en circulair bouwen.

Locatie

Deelnemers (15-20) zien kansen voor het bouwen van nieuwe woningen. Vooral eerst in de bebouwde kom (inbreiding). Kijk eerst naar die mogelijkheden. Verplaats eventueel bedrijvigheid om ruimte te maken. Vervolgens aan de randen verder bouwen (uitbreiding).

Deelnemers doen afzonderlijk van elkaar diverse suggesties voor locaties:

- Ga niet te veel bij bouwen. Maak van Wierden géén stad;
- De wijk Zuidbroek saai, te eentonig. Meer diversiteit in de bouwstijl. De wijk Zuidbroek wordt ook gezien als een goed mix van verschillende doelgroepen. Bewoners trekken zich aan elkaar op.
- Het terrein aan de Marke kunnen appartementen gebouwd worden;
- Woonwijk de Akkers afbouwen op de Hamberg, tot Achteresweg;
- Uitbreiding van het Zenderink;
- Te veel bijgebouwd in Notter;
- Beperk de grootte van nieuwe woningen, ze misstaan vaak in het landschap;
- In De Stouwe is ruimte om relatief voordelig ruimte te maken voor tiny houses;
- Sloop oude hallen zoals aan de Violenhoeksweg e.o. voor woningen voor starters;
- Seniorenappartementen (huur) in Enter, bijvoorbeeld school locatie bij RK kerk;
- Verplaats de bedrijvigheid rondom de Jumbo (Wierden) naar het industrieterrein en creëer ruimte voor woningbouw in de kern;
- Er staat behoorlijk veel winkelruimte leeg. Projectontwikkelaars geen toestemming geven om winkelruimte te bouwen. Dit moet ook woonbestemming krijgen i.v.m. de woningnood;
- Geen nieuwbouw bij natuurgebied, spoor of snelwegen.

Rol van de gemeente

Deelnemers (15 à 20) spreken zich uit over de rol van de gemeente of de inzet van andere (semi) overheden of marktpartijen. Ten aanzien van het beschikbaar krijgen van voldoende woningen worden diverse aandachtspunten of adviezen mee gegeven:

- De gemeente is te traag met nieuwbouw. Een plan voor starterswoningen wordt door de gemeente nog steeds niet opgepakt;
- De gemeente moet zelf grond aankopen en verkopen. Zorg dat de prijzen zich normaliseren. Geen projectontwikkelaar er tussen;
- In zijn algemeenheid is betaalbaar bouwen aan te raden, want de laatste jaren zijn veel extreem dure woningen gebouwd die veel kostbare grond innemen gezien de woningnood;
- Financieel aantrekkelijk maken vanuit de gemeente, zodat jongeren ook in de gemeente Wierden blijven wonen;
- Degene die een huis koopt of laat bouwen moet er ook verplicht zelf minimaal 5 jaar in blijven wonen, zodat makelaars en handelaren de woningmarkt niet langer verpesten;
- Lagere grondprijs, ruimere kavels en betere, vlottere eindafwerking (Zuidbroek, Zenderink) zou verschil maken;
- Woningen ook betaalbaar houden voor alleenstaanden (met kinderen);
- Procedures en vergunningen versnellen;
- Koop leegstaande (bedrijfs)panden op en realiseer moderne woonvormen voor starters, jongeren en ouderen;
- Zorg dat de huren niet zo oplopen voor inwoners met een laag inkomen.

10. Prioriteiten

De reacties ten aanzien van het prioriteren van de verschillende thema's zijn heel verschillend. Hieronder geen samenvatting maar een opsomming van de reacties (100 à 110):

- Meer aandacht voor kunst en cultuur;
- Wierden begint door te slaan in het pushen van duurzaamheid als 'groene' gemeente;
- Vind dat alle mensen moeten kunnen wonen binnen de grenzen die we nu kennen;
- Natuur en landbouw is voor mij het belangrijkste;
- Sociale samenhang/cohesie en verbinding is 1, Natuur en landschapsbehoud 2, Wonen en werken 3, Geleidelijke energietransitie 4, Verkeer en vervoer een meelopend gevolg 5;
- Ik zou plezieriger wonen als de auto's uit de dorpskern werden geweerd;
- Een echte SAMENleving zijn vraagt om sociale voorzieningen en de mogelijkheid elkaar te ontmoeten. Daarom het 'sociale leven' als eerste. Daarnaast moeten we onze verantwoordelijkheid nemen op het gebied van duurzaamheid;
- Ondernemen, forensen, dat is de kern van Wierden;
- Minder verkeer in winkelgebied Wierden;
- Alles is belangrijk, suggestieve vraag. Geld is maar 1x uit te geven, betekent duidelijke keuzes maken en toelichten waarom hiervoor gekozen is. Belangrijk is behoud van bewoners, gemeente Wierden is een leuke plek om te wonen;
- Heel moeilijk wat is het belangrijkste. Natuur staat toch bovenaan want het klimaat is toch waar iedereen aan zou moeten meewerken;
- Maak gemeente Wierden netjes buitenaf;
- Milieu lossen wij toch niet op. Snap dat het wordt opgelegd. Maar zo'n kleine gemeente... geen ruimte voor windmolens! Nieuwere generaties bewust maken en begin bij jezelf. Schil je eigen aardappels i.p.v. in plastic verpakte eetwaren;
- Te weinig aanbod van woningen. Jongeren gedwongen om naar Almelo te gaan, ook geen huur te vinden. Bouw voor ouderen; natuurlijke verschuiving. Bouw voor jongeren;
- Geef mensen met geld die hier willen investeren de ruimte om te bouwen. Jaag ze niet naar de grotere steden maar houd ze hier, kapitaal is overal goed voor. Winkeliers, aantrekkelijkheid, horeca. Opknappen van oude panden, subsidiepotje voor, al lang blij dat iemand de moeite wil nemen voordat het te oud is en niet meer op te knappen valt;
- Ga altijd in gesprek met direct betrokkenen zonder eerst allerlei dure rapporten te laten schrijven en van data uit te gaan;
- Luisteren naar elkaar zonder vooroordeel;
- Iets soepeler met verlenen van vergunningen voor verbeteren /veranderingen van bestaande woningen;
- Van de huidige praktijk naar onderwerpen richting de toekomst, zo kenmerkt zich de volgorde;
- Lastig om de volgorde te bepalen. Heb buitengebied als laatste, vindt dit wel belangrijk maar hoeft niet per se voorrang te hebben op de dorpen Enter en Wierden. Als de items 1 t/m 7 goed worden aangepakt, dan komt dit ook het buitengebied ten goede;
- Kun je alles? Prioriteit stellen waar je zelf invloed op hebt;
- Duurzame energie zeker belangrijk, maar niet in de weilanden;
- Wonen in een dorp is kiezen voor veiligheid en sociale contacten;
- Wierden moet een plattelandsgemeente blijven. Veel groen en boeren. Beperkte woningbouw maar binnen huidige kernen;
- Zonder natuur geen gezond leven. Wonen lijkt me logisch, sociaal leven: niet ieder voor zich, duurzaamheid, klimaat erg belangrijk;
- Lastige keuze. Het gaat om een evenwichtige totaalaanpak. Want als een thema achterblijft, heeft dat ook een negatief effect op de andere thema's;

- Hoge Hexel is bij uitstek een prachtig rust gebied, waarbij ontwikkelingen gericht moeten zijn op versterken van natuur en landschap en rust, in samenwerking met boeren en bewoners. Geen hoge windturbines die landschap kapot maken;
- De meeste energieplannen zijn naïef, onhaalbaar en verspilling van geld;
- Lijkt me duidelijk dat milieu samen met landschap en wonen belangrijke zaken zijn voor ons wonen en werken;
- Het moet vooral veilig zijn, zowel qua verkeer als algehele veiligheid (over straat kunnen 's avonds) en de jongeren moeten in hun eigen kern een huis kunnen krijgen als ze hier willen blijven wonen;
- Wonen en werken, rest komt dan wel;
- M.b.t tot duurzame energie adviseer ik iedereen een dikkere trui aan te doen en de verwarming hierdoor een paar graden lager te zetten. Beter dan windmolens;
- Goedkopere (kleinere) huurwoningen voor ouderen;
- Als je nu kleiner wilt gaan wonen ben je meer huur kwijt, dus blijven veel ouderen in hun grote woning wonen;
- Prettig wonen is erg belangrijk;
- Dagelijkse prioriteit is leidend. Duurzaam is een holle klank, als daarmee het groen verloren gaat. Participatie is een echopot als eerst de geldkraan is dichtgedraaid;
- Een prettige groene natuurlijke woonomgeving waar alle winkels, horeca en zorg te krijgen is. Hier moet het veilig zijn, met name ook voor de kinderen en jongeren. Aantrekkelijk houden voor alle generaties, rangen en standen. Duurzaamheid draagt hier veel aan bij. Natuur, landbouw, vee in de weide, dorps en absoluut geen stedelijk karakter;
- Wij moeten naar een betaalbaar appartement;
- Eigenlijk zijn het allemaal wel belangrijke onderwerpen;
- Mensen hebben rust en ruimte nodig in deze drukke tijd. Het sociale leven is goed voor de samenhang in de gemeente. Het buitengebied is belangrijk voor agrariërs en melkveebedrijven;
- Wierden is een voor verkeer (met name fietsers) Zeer onveilig. De rotonde bij de tunnels kruising Appelhofstraat is uitgevoerd namens iemand die absoluut geen verstand van zaken heeft. Levensgevaarlijk;
- De meeste ouderen willen dicht bij de voorzieningen wonen, dus in het centrum. Dan hebben ze een goed sociaal leven. En er is voldoende winkelgelegenheid. Natuur komt als laatste, dat is vooral belangrijk voor toeristen en die willen vaak naar het platteland;
- 1. Ik woon in het buitengebied. 2. Heb veel last van voorbij scheurend woon/werkverkeer. 3. Wil graag dat mijn kinderen een goed dak boven hun hoofd hebben. 4. Ben vreselijk blij met onze natuur in Twente. 5. Een goed ondernemersklimaat is, mits het niet overdreven wordt, ook goed voor onze lokale economie. 6. Ik ben voor duurzaam, maar probeer wel een goeden balans te vinden. 7. Contact met de gemeente is zeker belangrijk, maar ik vertrouw op een goed democratisch gehalte. 8. Ik ben niet zo sociaal actief. Rust is voor mij alles. Punt 1 en 2 vragen dagelijks om onze aandacht en om een snelle aanpak en punt 3 draagt bij aan ons aller welzijn;
- Het buitengebied moet niet worden overgenomen met zonnepanelen of windmolens dit zou erg zonde zijn van onze prachtige natuur. Daarbij vind ik dat inwoners van het buitengebied niet mogen worden benadeeld door nieuwe inwoners van het buitengebied die tegen vergunningen zijn voor boerderijen of klagen over stank overlast of iets dergelijks. Daarbij vind ik het belangrijk dat er meer betaalbare woningen komen voor starters, hierbij voorrang voor mensen uit de buurt, zodat eigen inwoners eerst mogelijkheid krijgen tot het huren/ kopen van een woning. Verdere volgorde heb ik willekeurig gelaten
- Fijn wonen in de plaats wordt gerealiseerd door goede infrastructuur van verkeer en sociaal leven 1; omdat dit mijzelf aangaat. 3: omdat dit vooral belangrijk is voor mijn kinderen, die op dit moment geen woning kunnen krijgen als starters, en dus breder moeten gaan zoeken. (voor de gemeente Wierden betekent dit: uit het oog, uit het hart!);
- Ik mis het klimaat en biodiversiteit in de brede zin. Dus naast duurzame energie ook sterke reductie van vrijmaken van fossiele CO₂, reductie van ammoniak en andere stikstofverbindingen,

verdroging etc. Deze onderling verbonden problematiek moet de komende jaren echt opgelost worden. Dat is het allerbelangrijkst!;

- Blijf een dorp!;
- Wierden moet vooral een prettige woonplek blijven, ook voor wie hier is opgegroeid en wil blijven, met een bloeiend verenigingsleven en een mooi buitengebied met mogelijkheden voor recreatie, andere thema's zijn ook belangrijk;
- Natuur en milieu vind ik heel belangrijk; ondernemerschap vind ik onbelangrijk.
- Ik ben melkveehouder in Ypelo, wil dat graag tot mijn pensioen op deze locatie blijven doen, medio 2059. Ik hoop dat gemeente Wierden het mogelijk houdt dat ik dat kan en mag;
- Ook al wonen er meer mensen in de kernen, ik vind dat we het buitengebied niet mogen vergeten. In de komende jaren wordt het belangrijker om als gemeente op te komen voor onze boeren (wat niet wil zeggen dat er geen veranderingen mogen plaatsvinden). We mogen ze niet in de steek laten en moeten blijven zorgen dat opvolging bedrijven over wil nemen;
- Onder sociale leven zou ik graag nog wat aandacht willen geven aan de sport. Een gezonde sportcultuur in onze gemeente is belangrijk. Het is niet alleen sport, maar ook de verbondenheid en maatschappelijke betrokkenheid van inwoners die hierbij hoort. Dat zorgt voor gelukkige inwoners en de gemeente ontleent hier ook minder problematiek aan dan aan ongezonde, bozige mensen die hun huis niet uitkomen. Daarom moeten we bij de bouw van een sporthal niet alleen kijken naar de kosten, maar ook naar de maatschappelijke opbrengsten. Dat is niet in geld uit te drukken, maar iedereen heeft er wat aan. Kortom: bouw een volwaardige sporthal!
- Ik vind dit erg lastig omdat veel onderwerpen voor mij even belangrijk zijn;
- Vraag is eigenlijk wat onzinnig. Ik heb de volgorde bepaald op grond van mijn eigen belang en beleving, maar dat zal zeker niet het belang van het geheel zijn;
- Sociaal leven en Participatie zijn wel heel belangrijk, maar staan wat lager omdat de kerntaken van de overheid meer op de andere zaken liggen, en daar moet de gemeente dus echt zelf de regie op nemen. Bij sociale leven en participatie gaat het meer om faciliteren en subsidiëren.
- Verkeer in centrum staat bij mij boven aan en ook de snelheid op buitenwegen. Fietspaden zijn te smal omdat scootmobielers er óók graag gebruik van willen maken;
- Lastig om een volgorde te bepalen immers veel haakt in elkaar;
- Wonen en verkeer betreffen mijzelf en mijn naaste omgeving het meest, daarom belangrijk. Bij duurzame energie is het erg jammer dat dit vooral afgewenteld wordt op de burger wat wordt met buitengebied bedoeld?;
- Huidige waarden van de plattelandsgemeente zoveel mogelijk bewaren. Niet te groot worden;
- Klimaat beïnvloedt alle andere thema's, dus dat staat bovenaan. Centraal zijn bewoners, dus participatie;
- Ons dorp (Enter) moet een levend dorp blijven. Plek waar jongen en ouderen betaalbaar kunnen wonen en werken (maar dat hoeft niet per se allemaal in eigen dorp.) We hebben mooie plekjes om het dorp, daar niet bouwen. Zeker geen verdere versterking van het buitengebied met allerlei kleine nederzettingen van dure villa's;
- Moeilijk te kiezen deze volgorde. Ligt allemaal erg dicht bij elkaar, zo niet even belangrijk.
- Meer Woningen voor starters/jongeren;
- Natuur gebieden zijn er genoeg, boeren mogen gerust uitbouwen;
- Ik kreeg deze niet in een andere volgorde, helaas. Op 1: ondernemer en werken, 2buitengebied, 3 wonen, verkeer, dan de rest;
- Ondernemen en werken gezien mijn leeftijd minder van toepassing;
- Iedereen moet deel uit maken van de gemeente en gehoord worden;
- Goed wonen in duurzame woning is belangrijker dan goed ondernemersklimaat en dure huizen in buitengebied;
- Natuur en hoe we daar mee omgaan is altijd het belangrijkste. De natuur en de dieren die daarin leven moeten we beschermen. Wij hebben een keus, dieren niet;
- De Menselijkheid staat voorop, mensen zijn sociale wezens, je kan mooi wonen maar diep ongelukkig zijn. Bij alle opvolgende onderwerpen staan de belangen van de inwoners voorop.

- Wonen is het allerbelangrijkste, groot woningtekort. Verkeersveiligheid is ook belangrijk punt;
- Plezierig wonen in een fijne sociale omgeving is belangrijk. De rest is ook belangrijk maar daarvan is een rangorde moeilijk aan te geven, omdat dit alles in een onderlinge samenhang gerealiseerd moet worden'
- Wonen heeft de grootste prioriteit, vooral voor starters en jonge gezinnen om de balans in de demografie te kunnen behouden;
- Als de natuur goed is komt alles vanzelf....dan wil ondernemen en wonen met mooi buitengebied...de rest niet zo belangrijk;
- Primaire levensbehoefte is wonen liefst prettig gevolgd door secundaire levensbehoeftes
- Duurzame energie wel nodig maar lange termijn juiste zaken doen bij nieuwbouw inrichting en GEEN creatieve short cuts en snel scores;
- Wij willen gewoon prettig wonen;
- Veiligheid qua verkeer en behoud van natuur zijn het belangrijkste;
- Is allemaal belangrijk voor een goede woon/werk plek. echte volgorde niet te geven
- In principe zijn alle behandelde onderwerpen belangrijk;
- Volgorde is mijns inziens niet zo belangrijk;
- Woon zelf in het buitengebied en zou graag mogelijkheden zien eigen grond te benutten voor bebouwing;
- Veel vliegen in 1 klap Duurzaam bouwen;
- Levensloopbestendig bouwen;
- Extra woning voor de markt zou beschikbaar komen enz.;
- Wierden moet geen Ridderkerk worden. Deze stad is omgeven door snelwegen met alle gevolgen die daarbij horen. Zie Aadorpsweg wat in de jaren 70 een rustige landelijk gebied was maar nu door de komst van de N36 bij noordelijke- en oostenwind vrij hoorbaar is geworden door het drukke verkeer. Verpest de natuur niet door overal;
- windmolens of zonneparken te willen plaatsen om maar aan de gestelde eisen door de "overheid" te voldoen;
- Verkeer bovenaan gezet. Auto's enz. rijden veelal véél te hard binnen de bebouwde kom. Denk dat Wierden evenals Enter op de doorgaande routes ook 30 km als max. snelheid moet invoeren;
- Ik vind het belangrijk dat er voor de jeugd betaalbare huizen blijven, zodat ze niet vertrekken uit ons dorp;
- Het milieu holt achteruit, vanuit een betere zorg voor het milieu zouden we moeten gaan leven;
- Wij zijn op leeftijd dus wensen zijn genuanceerd;
- Eigenlijk is alles belangrijk, het een kan niet zonder het ander;
- Betrokkenheid via participatie is een wezenlijk onderdeel van de plattelands samenleving. Als dit op een goede wijze vorm krijgt draagt dit bij aan veel van de anderen thema's. En er moet uiteraard wel geld verdiend worden op een duurzame manier;
- Wonen blijft de komende jaren erg belangrijk. Sociale huur woningen, goedkope koop, levensloop geschikt, maar ook alleenstaande, jongeren, 1 ouder gezinnen en mensen met een beperking meer kansen krijgen. Vooral niet meer laten beïnvloeden door project ontwikkelaars die groot en duur willen bouwen. Gelijke kansen voor iedereen. Dat bevordert ook het sociale leven van mensen;
- Duurzaamheid komen niet onderuit, betrek mensen omgeving hier meer bij en sta open voor ideeën en meningen. Natuur en landschap blijft de grootste aantrekkingskracht van onze gemeente. Hiervoor komen mensen vakantie houden. En zet op participatie meer bekendheid. Laat mensen weten dat je meer kunt betekenen voor de gemeenschap dan alleen maar koffie schenken bij de oudjes. Zorg dat er net zo iets als de Sterkerij hier in onze gemeente ook komt. Daar hebben veel mensen (jongeren en ouderen) ""recht"" op. Betrek hierin ook bedrijven meer. Win win;
- Verkeerscirculatie is op dit moment onlogisch en gevaarlijk;
- Wonen bepaald voor een groot deel het geluk dat mensen ervaren, een fijne thuisplek wordt steeds belangrijker zeker nu thuiswerken een nieuwe werkvorm is geworden;

- In drukke tijden, meer rust en ontspanning. Plezierig wonen en werken;
- Belangrijk om in de nabije toekomst echt te lijden wat goed is voor het klimaat, zodat onze kinderen ook nog fijn kunnen leven. Dus ja tegen windmolens! Ook in de andere landen als Denemarken is dit geen vervuiling van zicht, maar een blijk van vooruitgang;
- Ik vind dat er in onze gemeente weinig oog is voor groenbehoud en groenbeheer;
- De laatste drie onderwerpen heeft een gemeente geen capaciteit voor om over te denken. Dit hoort de centrale overheid te regelen;
- Ik ben bang dat een enquête invullen over verkeer geen nut heeft, als de aarde in 2050 niet meer bewoonbaar is. Milieu is een grote zorgen voor mij, net als betaalbare woningen omdat ik nog jong ben en een enorme studieschuld heb;
- Wonen is nu het grootste probleem waar Wierden mee bezig is, hier moet verandering in komen;
- Mijn volgorde is niet heel erg representatief. Als het niet had hoeven zou ik geen volgorde gemaakt hebben.